

Соніч С.С., студент 4 курсу юридичного факультету Національного університету біоресурсів та природокористування України
Кушнір Г.А., кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного та фінансового права Національний університет біоресурсів та природокористування України

Сучасні можливості автотехнічної експертизи у визначенні тимчасових зв'язків і відносин

Судово-автотехнічна експертиза широко використовується при розслідуванні кримінальних справ, пов'язаних з різними дорожньо-транспортними пригодами. Далеко не останнє місце в цих дослідженнях займає проблема часу. Успішне розміщення на шкалі часу дій різних учасників руху сприяє визначенню первинності дій будь-кого з учасників руху, тривалості розвитку небезпечної ситуації, послідовності виконання ними певних операцій з управління транспортними засобами, створення аварійної ситуації і т.п.

Тимчасові характеристики в ході виробництва автотехнічних експертиз цікавлять слідчого в різних аспектах. Можна виділити два блоки:

- При необхідності визначити відстань, яким мав водій для запобігання дорожньо-транспортної пригоди, в першу чергу обчислюють той момент, з якого він повинен і забор'язаний оцінювати дорожню ситуацію як небезпечну для подальшого руху(наприклад, вихід пішохода з тротуару на проїжджу частина дороги з метою її переходу);
- При виявленні на транспортному засобі будь-якої несправності, яка може вплинути на безпеку руху або послужившей можливою причиною події, як правило, обчислюють момент виходу з ладу певного вузла, механізму, агрегату (рульового управління, передньої підвіски і т.п.), і на підставі отриманих даних висувають версії про причинно-наслідкових зв'язках між виявленою несправністю і подією.

Автотехнічні дослідження, вироблені з метою установлення часових параметрів розвитку дорожньо-транспортної пригоди, наприклад, дозволяють вирішити такі конкретні завдання, що стоять перед слідчим:

- Усвідомити механізм дорожньо-транспортної пригоди, мавше місце в умовах неочевидності;
- Усвідомити механізм події при скруті учасників руху зв'язно і толково пояснити, що сталося;
- Переконати водія, що сумлінно помиляється щодо розвитку події в часі в помилковості його висновків;
- Вирішити протиріччя, наявні в показаннях двох або більше учасників руху;
- Викрити помилкові свідчення про протікання події в часі;

- Викрити інсценування виходу з ладу будь-якого вузла, агрегату, що сталися нібито, за заявою учасника руху, до дорожньо-транспортної пригоди і послужив його причиною.

Значимість для попереднього розслідування і судового розгляду даної проблеми можна проілюструвати наступними прикладами з слідчої практики.

На одній з вулиць Нижнього Новгорода водій мотоколяски М. виїхав на смугу зустрічного руху, де зробив зіткнення з рухався назустріч автомобілем «Жигулі» під керуванням Про ., в результаті чого обидві машини зазнали значної деформації. Прибулий на місце зіткнення інспектор дорожньо - патрульної служби склав необхідні документи, в яких всю провину за пригоду поклав на М.

Останній нічого пояснити про причину виїзду на зустрічну смугу не міг. Однак наполягав на тому, що його транспортний засіб виїхав на смугу зустрічного руху в результаті дії непереборною сили. Після порушення кримінальної справи слідчий, виконуючи вимогу запідозреного М., призначив автотехнічеську експертизу, і в розпорядження експертів представив обидва транспортні засоби.

У ході експертного дослідження було встановлено, що на кузові мотоколяски є такі пошкодження, які не могли виникнути в результаті зіткнення двох представлених на експертизу автомобілів. Дослідивши сукупність ушкоджень, експерт дійшов висновку про те, що на мотоколяски є два види пошкоджень, завданих в різний час, причому, експерту вдалося визначити тимчасову послідовність деформацій кузова мотоколяски: першо- початково контакт даного транспортного засобу стався, з вантажною автомашиною, яка наїхала на мотоколяску ззаду, наступні зіткнення були з автомобілем «Жигулі», яким керував О.

Цей висновок послужив поштовхом виробництва оперативно-розшукових заходів, результатом яких стало встановлення водія К., проїжджав у момента зіткнення по ділянці дороги, де сталося описане подія, на автомашині КАМАЗ. Допитаний в якості свідка К. пояснив, що він, керуючи вантажною машиною, бачив, як рухалася попереду в попутному на-правленні мотоколяска стала знижувати швидкість і перебудовуватися в лівий ряд. Оскільки даний маневр виявився для нього неочікуваним, він не встиг уникнути наїзду на мотоколяску ззаду, внаслідок чого останню винесло на смугу зустрічного руху. З місця події поїхав, не знаючи про наслідки. Таким чином, висновки експерта дозволили слідчому усвідомити механізм протікання дорожньо-транспортної пригоди в часі, визначити первинний і наступні контакти мотоколяски і перевірити ще свідчення, що повідомляються М. Це в свою чергу спонукало організувати пошуки вантажного автомобіля і

З наведеного прикладу видно позитивна роль автотехнічної експертизи у встановленні тимчасових зв'язків і відносин.

Підводячи підсумок вивченню сучасних можливостей автотехнічної експертизи у визначенні тимчасових зв'язків і відносин у розвитку дорожньо - транспортних пригод, можна відзначити, що, незважаючи на значні успіхи, досягнуті в даному напрямку, фахівцям-автотехніки чекає величезна робота по

збору емпіричного матеріалу з цієї тематики і розробці на його основі методик обчислення з найбільшою точністю і достовірністю необхідних тимчасових зв'язків і відносин.